

Halálrecept

VISSZHANG - LXVI. évfolyam, 25. szám, 2022. június 24.

Igazán nem panaszkodhatok arra, hogy *Magyar szocializmus* című, az *Élet és Irodalomban* 2022. május 27-én megjelent cikkem ne kapott volna jelentős publicitást. Több internetes lap is átvette (így például a *Hírklikk* és a *Civilhetes*), és még a Magyar Szocialista Párt hírlevelébe is bekerült. Az írásban javaslatot tettem, hogy az MSZP formálja újra szétesett identitását, merthogy liberálisként úgy tartom: egy egészséges országban a politikai kínálatnak szükséges része a baloldali politikai alternatíva. Javaslatomat egy képletben összegeztem, amely egyik variációjában így szól: gondoskodó állam + szabad nemzet = magyar szocializmus.

Szekeres Imre, az MSZP alapító tagja megtisztelt azzal, hogy válaszolt írásomra (*Más kihívás, ÉS, 2022/24., június 17.*). Szövegéhez nem úgy viszonyulok, mint a Magyar Szocialista Párt álláspontjához, hanem mint az „old school”, azaz a régi szocialista iskola jellemző megnyilvánulásához. Az „old school” egyik jellegzetessége, hogy politikai szocializációja a régi MSZMP-ben kezdődött, s ez vált az egykorúan korszerűnek vélt és a választók számára is igencsak működőképes szocialista meggyőződéssé.

A „régis iskola” képviselője leszögezi: én nyitott kapun kopogtatok. Erre az az érve, hogy a szocialisták egyik pártokumentumukban már két éve használták a „gondoskodó állam” fogalmát. Ehhez képest feltűnő, hogy sem az előválasztási, sem a választási kampányban a szocialisták ezt nem ismételték el ezerszer. A párthatározatok szakralizálása a „régis iskola” hagyománya – függetlenül attól, hogy mit mutat aktuálisan a párt gyakorlata. Ebben az esetben mondhatnám azt is, hogy ez a párthatározat „illegálisban” maradt; a nyilvános politika számára nem értelmezhető.

A „régis iskola” képviselője írása nagy részében azzal foglalkozik, hogy a „szabad nemzet” sem idegen a szocialistáktól. Persze ő nem használja ezt a kifejezést, ehelyett arról értekezik, hogy a szocialisták a rendszerváltás után mennyit tettek a magyar nemzetért. Lehet, hogy a múltban így volt (habár sokaknak ez kérdéses), de hogy 2004, a kettős állampolgárságról szóló népszavazás óta általa is elismerten nem így van, az bizonyos. Ma a „régis iskola” néhány képviselőjén kívül senki nem társítja a szocialista párthoz az erőteljes nemzeti tartalmat és érdekérvényesítést. Szerintem többek között ezért kellene az identitásukat megújítani.

Az „old school” reprezentánsa úgy látja, hogy erre nincs szükség, és a szocialista párt nemzeti elkötelezettségének újkeletű bizonyítékaként felemlíti a digitális nemzet, illetve a digitális állampolgár fogalmát, ami arról szól, hogy számítógépen keresztül lehessen az állampolgári ügyeket intézni; azaz feltalálja a kormány által régóta bevezetett ügyfélkapurendszert. Megvalósítandó szocialista nemzeti elképzelésnek láttatja azt, amit az általa jobboldalinak tekintett kormány már régen megvalósított. Ezt szurreálisnak tartom.

A „régis iskola” tehát – függetlenül a politikai gyakorlattól – ragaszkodik a párthatározatok szakralizálásához, hisz abban, hogy a párt mindent tud, így nem lehet neki újat mondani, és innovációnak állítja be a már bevezetett, működő praxist.

Mindebből következően a „régis iskola” tartalmilag nem kezd semmit a „gondoskodó állam” és a „szabad nemzet”-ből summázatként előálló magyar szocializmus fogalommal.

A szocialista politikusok a rendszerváltás óta nyilvánosan talán egyetlenegyszer sem használták a szocializmus kifejezést. Vélhetően ezt utoljára Szekeres Imre is csak a '80-as években tette meg, amikor is a Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ) Veszprém Megyei Bizottságának első titkára volt. Akkor ez neki

foglalkozási követelmény volt.

S miután a szocializmus szót sem használták, értelemszerűen a magyar szocializmus is hiányzott a szótárukból. Tehát amikor a „régis iskola” képviselője azt állítja, hogy én nyitott kapun kopogtatok, akkor ezzel csak elfedni akarja azt a hiányt, amely a szocialistákat a rendszerváltás óta jellemzi.

A leg súlyosabb az, hogy a szocialista párt helyzetét illetően az „old school” képviselője milyen következtetésre jut. Az egyetlen probléma szerinte a következő: „Az országgyűlési választások tapasztalatai arra is rámutatnak, hogy a korábban megszokott módon történő politizálás nem biztosítja, hogy az egyébként kiérlelt elképzelések valóban eljussanak azokhoz, akikről szólnak. Ez azonban már más kihívás, amire az MSZP-nek minél előbb választ kell adnia.” Azaz a pártnak nemcsak az identitása van rendben, hanem elképzelései is kimunkáltak, s merőben politikai technikai probléma az, mindez hogyan jut el a választókhoz. S miután semmilyen tartalmi megújulásra nincs szükség, egy kívülálló ne szóljon bele a harmonikusan működő azonosságtudatba és a jól kimunkált szakpolitikákba.

Egyébként egy párt állapotát jelzi az is, amit politikai életösztönnek hívnak. Amikor még a szocialista identitás része volt a harcos antirasszizmus (ami az idők során szintén felszívódott), keményen szót emeltek a szélsőjobb ellen. Persze itt az érték és az érdek összhangzásban volt, hiszen a szélsőjobb emelkedő időszakában a szocialistáktól szipkázott el jelentős számú szavazót. A szocialista párt leépülő identitása abban is testet ölt, hogy ma már képtelenek erre. Így például a Demokratikus Koalíció (amiből a demokratikus szónak van politikai értelme, a koalíciónak viszont nincs, merthogy ez a párt nem koalíciós felépítésű) folyamatosan szív el alapszervezeteket, polgármestereket, volt pártelnököt, de a szocialisták képtelenek a „barát-ellenfél” tengelyen elhelyezni a DK-t. Ha a magyar szocialistáknak lenne magyar szocializmustudatuk, akkor sokkal könnyebb dolguk lenne a DK megítélését illetően.

A „régis iskola” egyik ágának meglátásom szerint önbecsapásra épülő gondolkodása és helyzetérzékelése a politika egyik arany szabályának érvényesüléséről szól: minden pártot a saját tagjai és vezetői tudják leginkább tönkretenni.